

Desarmament

- El Consell de Seguretat de l'ONU va estendre fins a finals de març l'embargament d'armes contra les milícies presents a la RD Congo.
- Les vendes d'armament convencional van disminuir un 8% durant el 2007, segons el centre d'investigació suec SIPRI.
- Les autoritats tailandeses van detenir Viktor Bout, el traficant d'armes més important, per haver comercial amb països en conflictes armats i amb serioses violacions dels drets humans.
- L'Escola de Cultura de Pau va publicar l'anàlisi comparatiu dels programes de DDR en funcionament durant el 2007, als quals s'acullen una xifra total de 1,1 milions de combatents en 19 països, amb un cost total proper als 1.600 milions de dòlars.

Aquest apartat analitza les qüestions relatives al desarmament a partir del seguiment de la proliferació d'armament lleuger durant l'últim trimestre, amb especial atenció a les iniciatives internacionals en el marc de les Nacions Unides, així com els esdeveniments més rellevants en els diferents contextos regionals. D'altra banda, es dóna una especial importància als programes de Desarmament, Desmobilització i Reintegració (DDR), tant pel que fa les iniciatives internacionals com en allò relatiu als progressos realitzats en els diferents contextos on aquest tipus de programes tenen lloc.

6.1. Iniciatives contra la proliferació d'armament lleuger

Aquesta primera part del capítol es divideix en tres subapartats: un primer que aborda els aspectes de les armes lleugeres que han estat tractats des de les Nacions Unides durant els últims tres mesos; un segon amb les iniciatives més rellevants que s'han dut a terme a escala internacional en matèria d'iniciatives i investigacions i un tercer amb els esdeveniments més destacats del trimestre a nivell regional.

a) Nacions Unides

Una comissió d'experts governamentals es va reunir en la seu de les Nacions Unides a Nova York per a discutir la viabilitat, l'enfocament i els paràmetres inicials de cara a un **Tractat Internacional sobre Comerç d'Armes** legalment vinculant. Aquesta Comissió està conformada per representants de 28 països i les properes reunions estan previstes pels mesos de maig i finals de juliol.¹ Un altre grup d'experts governamentals de les Nacions Unides, en aquest cas sobre **municció**, es va reunir en la primera de les tres sessions que es van a celebrar el present any. Els experts, que provenen de 18 països, tenen la tasca de deliberar sobre l'assumpte del marcatge, registre i rastreig d'aquest component de les armes lleugeres.² La preocupació per la municció ha sorgit en els últims anys ja que s'ha constatat que els controls en matèria de **producció, transferència i emmagatzematge** sobre aquest complement de les armes lleugeres són molt laxos, provocant un gran risc d'inseguretat i violència per a la població civil.³ En ambdues comissions es va acordar informar en la primera comissió, relativa a assumptes de desarmament, de l'Assemblea General de l'ONU del present any.

¹ El grup d'experts pel Tractat Internacional sobre Comerç d'Armes el conformen Alemanya, Algèria, Argentina, Austràlia, Brasil, Colòmbia, Costa Rica, Cuba, Egipte, Espanya, EUA, Finlàndia, França, Índia, Indonèsia, Itàlia, Japó, Kenya, Mèxic, Nigèria, Pakistan, Regne Unit, Romania, Rússia, Sud-àfrica, Suïssa, Ucraïna i Xina.

² El grup d'experts sobre municció està conformat per Alemanya, Bangladesh, Bolívia, Canadà, Camerun, EUA, França, Marroc, Noruega, Perú, Regne Unit, Rep. de Corea, Rep. Txeca, Rússia, Sèrbia, Sud-àfrica, Xile i Xina.

³ Anders, H. y Pézard, S.; *Targeting ammunition. A primer*, Small Arms Survey, UNDP/SEESAC, Viva Río, CICS y GRIP, 2006, a <http://www.smallarmssurvey.org/files/sas/publicacions/b_series2.html>.

Per altra banda, el Consell de Seguretat de l'ONU va decidir estendre fins a final d'any l'embargament d'armes existent contra les milícies que operen a la **RD Congo**, expressant així la seva preocupació per la presència d'armes il·legals al país. Tanmateix, el propi Consell va assegurar que aquesta sanció s'ajustarà en funció de la situació de seguretat estatal, especialment en les províncies d'Ituri, Kivu Nord i Kivu Sud, que passa per les millores en la reforma del sector de la seguretat, la integració i reforma de la policia nacional, així com el procés de Desarmament, Desmoblització, Repatriació i Reintegració (DDRR) dels grups armats congolesos i estrangers.⁴ En referència a aquest embargament, Amnistia Internacional havia instat les Nacions Unides a no rebaixar la sanció ja que consideren que es tractaria d'una mesura prematura i contraproductiva per a la protecció dels drets humans.

b) Iniciatives internacionals

Començant per l'àmbit de l'**armament convencional**, un nou estudi internacional presentat pel centre d'investigació suec **SIPRI**, va assegurar en la seva actualització de les dades sobre comerç que **les vendes havien disminuït un 8% durant el 2007**, si bé venien precedides per sis anys consecutius d'augment. Una de les principals explicacions d'aquest descens es pot trobar en el remarcable descens (fixat en un 62%) de les vendes de Rússia cap a la Xina. No obstant això, encara és prematur indicar que es tracta d'un canvi de tendència en el cicle.

En el marc de la reunió de la comissió d'experts de les Nacions Unides sobre **munició**, el centre d'investigació suís **Small Arms Survey** va publicar un estudi alertant del perill i l'amenaça que per a la societat suposen els arsenals sobrants de munició d'armament convencional. Si bé aquest estudi admet que els excedents de munició no són una causa directa d'inestabilitat, es denuncia la facilitat amb què es pot obtenir aquest tipus d'armament a causa dels deficients sistemes d'emmagatzematge. Per a intentar solucionar aquesta problemàtica, els programes de **destrucció de munició** sobrant constitueixen l'estratègia més efectiva. No obstant, la destrucció ha de concebre's com la solució final, ja que prèviament han de trobar-se les causes subjacents per a saber els motius d'acumulació insegura d'excedents de munició per part dels Estats i intentar així prevenir una proliferació innecessària. En definitiva, la destrucció és una solució a curt termini davant el problema recurrent de la inadequada gestió de les reserves.⁵

En un altre ordre de coses, a mitjan febrer es va celebrar a la ciutat neozelandesa de Wellington una nova conferència per a l'adopció d'un tractat internacional que prohibeixi les **bombes de dispersió**. En aquesta trobada es van reunir representants de 122 governs, que van arribar a un ampli acord sobre els articles del text resultant que fan referència a l'assistència de víctimes, la neteja d'àrees contaminades per submunicions sense detonar i la destrucció d'arsenals. Així mateix, 82 països es van adherir a la ja esmentada Declaració de Wellington, subscriuint així la seva participació en la Conferència Diplomàtica que s'ha de celebrar a Dublín durant el mes de maig. Malgrat els avenços, un grup de nou països va realitzar una proposta de reducció de condicions per al text final al pretendre introduir certes excepcions a la prohibició.⁶ Aquest grup, proper a la postura propugnada pels **EUA** i absent en aquest procés, es mostrava conforme amb recolzar la prohibició de l'assistència en la producció o transferència a altres països, encara que seguia mostrant-se favorable a l'assistència a altres països que les segueixen utilitzant, com el propi govern nord-americà. Finalment, aquestes mesures no van ser incorporades per a la conferència de Dublín, encara que es manté la possibilitat que es tornin a proposar en la següent trobada.

⁴ S/RES/1808 de 31 de març de 2008, a <<http://www.un.org/Docs/sc/unsct/resolutions08.htm>>.

⁵ Bevan, J. (ed.), *Conventional ammunition in surplus. A reference guide*, Small Arms Survey, 2008, a <http://www.smallarmssurvey.org/files/sas/publications/b_series_pdf/CAiS/CAiS_book.pdf>.

⁶ Aquest grup està conformat per Alemanya, Austràlia, Dinamarca, Eslovàquia, França, Japó, Regne Unit, Rep. Txeca i Turquia.

Els EUA enfront el Procés d'Oslo

El procés per a la implantació d'un tractat internacional per a la prohibició de les **bombes de dispersió**, conegut també com a **Procés d'Oslo**, té com principal objectiu la implantació d'una legislació de caràcter global i restrictiva sobre aquest tipus d'armament. Així mateix, perquè aquest tractat entri amb força cal buscar l'adhesió del màxim nombre d'estats, fent una especial incidència entre els màxims productors. L'exemple més flagrant al respecte és el dels **EUA**, el màxim opositor a la implantació de dita regulació, que exposa diversos arguments per a tal postura.⁷

En primer lloc, els EUA asseguren que aquest tractat és superflu i potencialment perillós i que s'ha d'englobar en altres mecanismes internacionals per al control dels explosius restants de la guerra en general. Per a contrarestar aquest argument cal comentar que les bombes de dispersió mereixen l'atenció suficient per a ser tractades de manera independent respecte d'altres tipus d'armament, ja que, desgraciadament, avui dia tenen una entitat similar a les mines antipersona. Un segon motiu argumentat és que les bombes de dispersió, en certes ocasions, poden ser més efectives i poden causar menys danys col·laterals que les bombes convencionals. No obstant això, la violació del Dret Internacional Humanitari que aquest tipus d'armament suposa pels efectes sobre la població civil no ofereix cap dubte i el seu ús ha de ser abolit de forma immediata.

En relació a això anterior, i com a tercer motiu, la política nord-americana addueix pretendre millorar la fiabilitat dels seus arsenals que es vénen produint. Aquest tercer argument és aquell que segueix generant certs dubtes davant un reduït grup de països que, com en el cas d'Espanya, pretenen signar aquest tractat, però amb algunes modificacions. Finalment, un quart motiu es basa únicament en els esforços econòmics de destrucció d'aquest tipus d'armament, ja que si s'adherís a aquest tractat, es veuria obligat a frenar la investigació que ve realitzant sobre aquest tipus de bombes, a més de destruir els seus arsenals, calculats entre 700 i 1.000 milions d'unitats. Per a refutar aquestes dues últimes afirmacions cal remetre's a la visualització d'estratègies de seguretat humana i d'enfocament cap al dividend per la pau, considerant els aspectes de la via pacífica de resolució de conflictes, independentment dels costos per a la investigació i la destrucció.

En definitiva, si bé les postures que es defensen des dels EUA pretenen mostrar que les bombes de dispersió són solament una part dels explosius restants de guerra, cal tenir en compte els seus efectes devastadors en els casos on s'han utilitzat. Per tot això, l'executiu nord-americà hauria d'adherir-se al Procés d'Oslo sense cap tipus de condicionant, donada la flagrant violació del Dret Internacional Humanitari que el seu ús suposa.

c) Altres iniciatives rellevants

Començant pel **continent africà**, parlamentaris de **Burundi, Kenya, Rwanda, Tanzània i Uganda** es van reunir en el marc de l'Assemblea Legislativa d'Àfrica de l'Est per a deliberar sobre el control de les armes lleugeres en la regió. Més concretament, el contingut d'aquest seminari es va basar en la relació entre violència armada i desenvolupament, l'harmonització de les legislacions sobre armament i els instruments legals i polítics sobre armes lleugeres. En un altre context, al **Sudan**, un informe de l'ONG nord-americana Human Rights First va assegurar que entre 2003 i 2006 la Xina va vendre armes lleugeres per valor de més de 55 milions de dòlars al país, xifra que suposa el 90% de les adquisicions durant aquest període, coincidint al seu torn amb els majors índexs de violència armada a la regió de Darfur.⁸ En resposta a això, el portaveu del ministeri d'exteriors, Qin Gang, va negar aquestes vendes, que haguessin suposat la violació de

⁷ Tuttle, D.; *US Cluster Munitions Policy*, CDI, 2008, a http://www.cdi.org/program/document.cfm?DocumentID=4216&from_page=/index.cfm.

⁸ Human Rights First; *Investing in Tragedy: China's Money, Arms and Politics in Sudan*, Nueva York: Human Rights First, marc de 2008, a <http://www.humanrightsfirst.info/pdf/080311-cah-investing-in-tragedy-report.pdf>.

l'embargament d'armes existent sobre els grups no estatals presents en el país, i el consegüent risc de desviament per part del govern sudanès.

Pel que fa a la veïna **Uganda**, el govern va anunciar el desplegament d'una nova política per a la lluita contra la proliferació d'armes lleugeres, amb la col·laboració de diverses organitzacions civils. Segons el ministre d'estat per a afers interns, Matia Kasaija, aquesta nova política, a falta de l'aprovació del parlament, consistirà en el registre de totes les armes lleugeres existents en el país, les estimacions prèvies del qual se situen al voltant de les 400.000, i en un 10% en la regió de **Karamoja**. Sobre aquesta regió, l'UPDF va anunciar la recol·lecció de 91 armes lleugeres en la primera setmana de la represa d'aquest tipus d'operatius. Paral·lelament, els màxims dirigents dels set districtes confrontants amb Karamoja van instar el president, Yoweri Museveni, a revisar el reclutament de les forces karamojong. En aquest sentit, les forces armades ugandeses van considerar que els seus esforços per desarmar als pastoralistes es veuen obstaculitzats pel constant flux d'armes lleugeres procedent de Sudan.

Sobre els **EUA**, a mitjan febrer van ser registrats quatre tirotejos en diferents universitats del país, amb un balanç final de 10 estudiants morts i 17 ferits, fet que va obrir una vegada més el debat sobre la possessió d'armes en el país. Entre denúncies d'aquests fets per part d'organitzacions com la Xarxa d'Acció Internacional contra les Armes Lleugeres (IANSA, per les seves sigles en anglès), la Cort Suprema va celebrar una vista oral per a decidir sobre la prohibició de les armes lleugeres en mans de la població civil a la ciutat de Washington. La resolució d'aquesta vista es farà pública el mes de juny, a partir de les interpretacions que es facin de la segona esmena de la Constitució nord-americana, que reconeix el dret a la defensa individual a través de les armes.⁹

A **Àsia i Oceania**, la Policia Nacional de **Filipines** va anunciar que fins al moment ha rebut 1.828 sol·licituds per a registrar les armes lleugeres sense llicències, nombre que ha estat considerat molt baix, ja que s'ha calculat l'existència d'un 110.000 armes en tot el país. D'altra banda, el govern autònom de la província de Bougainville (**Papua Nova Guinea**) va proclamar el 2008 "any de la reconciliació i l'eliminació de les armes". Les autoritats de l'illa van anunciar que destinaran més de 350.000 dòlars per a recol·lectar les armes restants després del conflicte que va acabar dues dècades endarrere.

Les autoritats tailandeses van detenir a Bangkok **Viktor Bout**, conegut traficant d'armes rus que Amnistia Internacional havia considerat el més actiu empresari d'entre aquells que violen embargaments sobre vendes d'armament a l'Àsia Central i Àfrica. En l'arrest de l'anomenat "Mercader de la Mort", buscat per la Interpol des del 2002, ha estat implicada l'agència nord-americana DEA, de manera que s'espera que sigui jutjat a Tailàndia i posteriorment als EUA.

A l'**Orient Mitjà**, una investigació interna de les forces armades israelianes va determinar que l'ús que va fer de les bombes de dispersió en la guerra contra Hezbollah el 2006 va ser legal i conforme al dret internacional. En aquella ocasió, les Nacions Unides van acusar Israel de fer ús immoral d'aquests explosius, que van dispersar quatre milions de submunicions durant les últimes hores del conflicte. Més de 30 persones han mort en la zona des de llavors per l'efecte directe de les mines i les bombes de dispersió.

⁹ Concretament, la segona esmena de la Constitució afirma que "sent necessària una milícia ben organitzada per a la seguretat d'un estat lliure, el dret del poble a tenir i dur armes no ha de ser transgredit".

6.2. Desarmament, Desmoblització i Reintegració (DDR)

En aquest apartat es presenta una relació dels esdeveniments més rellevants del trimestre en matèria dels programes de Desarmament, Desmoblització i Reintegració (DDR) d'antics combatents per a més endavant presentar una síntesi de l'estat de les principals iniciatives a escala internacional durant l'últim any i posteriorment

a) Esdeveniments més rellevants del trimestre

La següent taula mostra els fets més destacables en l'evolució dels programes de DDR en funcionament durant aquest trimestre, entre els quals cal destacar la resolució del Consell de Seguretat de l'ONU que insta al desarmament, desmoblització i repatriació de les milícies de **Rwanda**, que segueixen operant en la veïna RD Congo, o el preacord a **Uganda** entre el Govern i el LRA sobre el DDR.

Taula 6.1. Països que han estat objecte d'atenció internacional en matèria de DDR	
ÀFRICA	
País	Comentari
Angola	L' Institut Governamental per a la Reintegració Socioprofessional dels Excombatents va estimar en gairebé 3.000 el nombre d'antics soldats que es troben actualment participant en projectes per a la reintegració. Segons l'Institut, se'ls ha donat accés a recursos per a l'agricultura i formació professional, i reben així el mateix suport per a la creació d'associacions i cooperatives.
Burundi	La desmoblització prevista per a final de trimestre a Bujumbura es va complir només parcialment (desmoblització de 200 dels 900 membres de les forces armades esperat, i va venir marcada per les protestes dels excombatents dissidents, que van reclamar la presència d'un alt representant governamental (el vicepresident o el ministre de Defensa) perquè els donés més informació sobre el procés.
Congo, RD	La MONUC va afirmar que més de 100 combatents van lliurar les armes en els centres que la missió de les Nacions Unides manté a Kivu Nord. Els combatents pertanyien en la seva majoria a PARECO, el CNDP i les FDLR. També es preveia l'inici del procés de desarmament dels membres de les FDLR a la RD Congo abans de ser repatriats a Rwanda, tal com va ser acordat entre els governs d'ambdós països a la fi de l'any passat a Nairobi (Kenya). Un representant del govern va advertir que durant el mes de març els 6.000 membres de les Forces Democràtiques d'Alliberament de Rwanda (FDLR) no s'han acollit voluntàriament a l'oferta de desarmament i repatriació implementada per la MONUC, i que s'iniciaran operacions militars amb l'objectiu de desarmar-los forçosament. A més, va justificar la impaciència amb l'al·legació que el 30% dels membres de les FDLR són congoleesos, i part d'aquests són menors. Finalment, el govern va llançar una campanya de sensibilització per a assolir el desarmament dels grups armats congoleesos i estrangers que no participen en cap programa de DDR.
Congo, Rep	El Govern del Japó va finançar amb dos milions de dòlars la segona fase del Projecte de Recol·lecció d'Armes per al Desenvolupament (PCAD, per les seves sigles en francès) que va començar al gener i s'estendrà durant any i mig. S'espera desarmar 30.000 combatents incloent 15.000 milicians ja desmoblitzats, 5.000 membres dels Ninges del Reverend Ntoumi i 6.000 policies nacionals.
Côte d'Ivoire	L'ONUCI va donar per finalitzat el procés d'identificació de combatents de les Forces Nouvelles en el nord, oest i centre del país. Uns 118 excombatents de l'esmentat grup armat d'oposició van rebre les seves assignacions en metàl·lic com a part del procés de desmoblització aplicat després dels acords complementaris al d'Ouagadougou. No obstant això, l'estat encara incomplet dels processos de desarmament i desmoblització dels membres de les Forces Nouvelles i les milícies de l'oest del país van provocar la controvèrsia quan diversos membres del govern van afirmar que no se celebrarien eleccions sense desarmament previ.
Libèria	El vicepresident, Joseph Nyumah Boakai, va inaugurar la fase final del programa de Rehabilitació i Reintegració d'ex combatents. Finançada per Noruega amb 20 milions de dòlars, aquesta extensió del programa va dirigida a 9.000 dels 113.000 combatents

	desmobilitzats, els quals no havien rebut assistència per a la reintegració prèviament. A partir d'ara, la Comissió Nacional de DDR, el PNUD i l'OIT haurien de proveir aquests excombatents de formació laboral i suport psicossocial.
Rwanda	El Consell de Seguretat de l'ONU va aprovar per unanimitat una resolució que insta al desarmament, desmobilització i repatriació de les milícies ruandeses que segueixen operant en la veïna RD Congo, així com a aturar immediatament el reclutament de menors-soldat i acabar amb la violència de gènere existent, ja sigui per abusos sexuals o altres formes de violència. ¹⁰ D'altra banda, les forces armades van llicenciar 627 dels seus membres en la penúltima fase del procés de desmobilització que va començar el 1997 i acabarà el mes de març. El programa, dirigit per la Comissió de Desmobilització i Reintegració, ha desmobilitzat fins a la data uns 60.000 membres de les forces armades i les FAR.
Sudan	El comissionat per al DDR en el nord del Sudan, Bakri Hassan Salih, va instar tant Nacions Unides com la comunitat de donants a estendre el suport material i tècnic per al programa de DDR en el país. En resposta a això, el representant especial adjunt del secretari general de l'ONU al país, Taye-Brook Zerihoun, va anunciar que aquest procés de DDR ha de seguir avançant per a complir els objectius establerts en el país.
Uganda	El LRA i el govern van signar el preacord sobre DDR, últim punt de les negociacions de pau. El programa es dirigeix tant a combatents com a no combatents associats a l'LRA i contempla l'alternativa de reintegrar-se en les forces de seguretat de l'Estat o retornar a la vida civil. En aquest últim cas, comptaran amb ajuda per a obtenir educació acadèmica o formació professional. L'acord, resol temes que han resultat controvertits, com el manteniment del rang militar dels desmobilitzats o l'alliberament i repatriació de dones embarassades i menors. D'altra banda, encara que estava acordat que els aproximadament 800 combatents de l'LRA es desmobilitzaran en una localitat de Sudan del Sud, uns 200 s'han desplaçat a la República Centreafricana. Aquells que es trobin a Uganda comptaran amb dues setmanes per a lliurar les seves armes a partir de la finalització del període d'informació i sensibilització que s'ampliarà per dues setmanes després de la signatura de l'acord.
AMÈRICA	
País	Comentari
Colòmbia	L'Alta Conselleria per a la Reintegració, en un treball d'acompanyament per les regions amb psicòlegs, va denunciar violència contra les dones en un 70% de les llars amb presència de desmobilitzats. Així mateix, aquest organisme va assegurar que els departaments on aquesta violència és més accentuada se situen al nord del país. Els baixos percentatges de denúncies van ser un altre dels fets denunciats, per por a la repressió i a ser desprovistos del subsidi assignat, que ronda entre els 130 i els 175 euros mensuals.
Haití	El director de la Comissió Nacional de DDR, Alix Fils-Aimé, va assegurar que prop de 500 antics membres de grups armats es troben en procés de reinserció en la societat civil, xifra que segons el propi director no representa ni un 10% del previst pel programa. Fils-Aimé va afegir que aquests individus tenen edats compreses entre els 17 i els 24 anys i no compten amb cap tipus de formació bàsica. Finalment, va afegir que pròximament s'espera un nou grup de 138 individus. El programa de formació de la CNDDR per als antics elements armats té una durada aproximada d'entre 10 i 12 mesos.
ÀSIA	
País	Comentari
Afganistan	Vuit comandants situats a la província de Kapisa van lliurar un total de 47 armes en el marc del programa de Desmantellament de Grups Armats Il·legals (DIAG, per les seves sigles en anglès). Després d'aquest lliurament, aquesta província va ser declarada "districte pacífic" i es podrà beneficiar de nous projectes per al desenvolupament. Fins al moment, sota aquest procés s'han recol·lectat unes 38.000 armes i més de 350.000 municions.

¹⁰ S/RES/1804 de 13 de març de 2008 en http://www.un.org/Docs/sc/unsc_resolutions08.htm

b) Anàlisi comparativa dels programes de DDR durant el 2007

Segons l'informe DDR 2008 de l'Escola de Cultura de Pau, durant l'any 2007 al voltant de **1.100.000 excombatents** participaven d'una manera o altra en alguna de les fases dels programes de Desarmament, Desmobilització i Reintegració (DDR) dels 19 països analitzats. Prop d'un 38% d'aquestes persones estaven acollides a programes de reducció de FORCES ARMADES, i la resta a programes de desarmament i desmobilització de grups armats d'oposició. **El 90% d'aquests combatents per desmobilitzar pertanyen al continent africà, on es comptabilitzen 14 dels 19 programes identificats.** Així mateix, el nombre de combatents estimats difereix dels desmobilitzats en la pràctica (un 68,2%), ja sigui per tractar-se de programes encara en curs o per donar-se una **planificació** deficient en el càlcul del nombre d'efectius.

Entre els processos de DDR estudiats s'emmarquen nou **acords de pau**, un **acord d'alto el foc**, tres acords de **cessament d'hostilitats**, dos **memoràndums d'enteniment** (Angola, Indonèsia) i dos més amb fórmules distintes (Conferència de Reconciliació a Somàlia i Acta d'Amnistia a Uganda). Cal ressenyar que hi ha un programa, el d'Haití, que no disposa de cap tipus d'acord, davant la dificultat d'identificació dels contendents per a entaular un procés de pau. És remarcable, igualment, que en 11 casos dels presentats, els acords de pau contempnen específicament la realització d'un programa de DDR, i en els altres dos, la reforma de les FORCES ARMADES i del sistema de seguretat.

En matèria d'aplicació de **mecanismes de Justícia Transicional**, resulta molt significatiu que la norma habitual que segueix a l'alto el foc, el cessament d'hostilitats i la signatura d'un acord de pau, és l'ofertament d'una **amnistia**, la creació d'**estructures de transició**, el **repartiment del poder polític** i la **reforma del sector de la seguretat**, entre d'altres aspectes, amb una escassíssima presència de tribunals especials, comissions de veritat i reconciliació, i altres possibilitats relacionades amb els conceptes de veritat, justícia i reparació. Sobre els organismes executors i programes operatius durant el 2007, 13 van ser els casos en què s'ha optat per la creació d'una **Comissió Nacional per al DDR (CNDDR)**, en la seva àmplia varietat de formes, és a dir, compronent tots els organismes creats específicament per a dur a terme aquest tipus de programes.

En total, s'estima que el cost dels 19 programes de DDR s'eleva a uns **1.599 milions de dòlars amb una mitjana de 1.434 dòlars per persona desmobilitzada**. Respecte l'any anterior es va detectar un descens de 300 milions de dòlars, encara que amb un augment en 600 dòlars de cost per persona. Segons l'IDH que elabora anualment el PNUD, **9 dels 19 països analitzats se situen entre els de menor desenvolupament humà**. La mitjana ponderada dels 19 processos analitzats dona un resultat final d'un **cost del DDR per persona 2,3 vegades superior a la renda per habitant**. No obstant, es constaten grans diferències entre uns països i uns altres, amb casos tan assenyalats com els d'Indonèsia-Aceh (14 vegades la mitjana), Burundi (10,8) o RD Congo (10,2).

Entre els principals finançadors, el **Banc Mundial** és l'organisme que concentra la major inversió en 13 programes de DDR, ja sigui mitjançant fons regionals (el ja esmentat MDRP en la regió dels Grans Llacs i l'Àfrica Central) o directament concedint ajudes a països específics. El PNUD, amb unes aportacions bilaterals difícils de desglossar, seria el segon organisme finançador d'aquests programes, seguit molt de prop per les aportacions realitzades per la **UE**, que al seu torn diferia respecte de les aportacions dels seus Estats membre. Per països amb participació directa, **Japó** és qui ha col·laborat amb majors ajudes (107,9 milions de dòlars) especialment a Afganistan, i en quantitats menors quatre països més, seguit dels EUA.

D'altra banda, es pot afirmar que les etapes inicials de desarmament i desmobilització són aquelles que suposen un menor cost, a causa de la seva curta durada, consumint entre el 6 i el 10% del pressupost total. Les fases de reinserció i reintegració no sempre estan clarament delimitades, encara que entre ambdues solen acaparar entre el 60 i el 80% del pressupost total, sent sempre la fase de reinserció més costosa que la de reintegració. Quant a programes específics per als grups en situació de vulnerabilitat (menors, dones i discapacitats), el percentatge destinat a aquests se situa entre el 5 i el 10%, ja que en alguns països només inclouen a certs grups i el nombre de persones afectades és igualment molt diferent.

Entre les principals conclusions d'aquest estudi es troba l'afirmació que els processos de DDR han d'establir-se de manera **integrada**, no únicament de forma cronològica (inclòs en els acords de pau, implementat de manera coordinada i no separat per fases i amb mecanismes de seguiment i avaluació), sinó també integrant-ho amb altres processos relacionats, com els de justícia transicional i reforma del sector de la seguretat. Amb aquesta finalitat, iniciatives com l'Estratègia Integrada de Nacions Unides sobre el DDR tenen el repte d'avaluar el seu impacte, així com ampliar la seva agenda amb allò esmentat anteriorment. Finalment, un altre dels reptes per a aquest tipus de programes és el reforç de les capacitats nacionals (no únicament governamental, sinó també de la societat civil).